

POSUDOK

Habilitačná práca kandidátky Márie Spišiakovej pod názvom *El español actual. La unidad y la variedad* predstavuje dôležitý a originálny prínos pre vedecký výskum o jednotnosti španielčiny v jej rôznorodosti, a to z nasledovných dôvodov:

- autorkin uhol pohľadu,
- bohatý korpus vypracovaný na základe rôznorodých knižných a elektronických zdrojov,
- spôsob štruktúrovania bohatého bibliografického materiálu,
- výstavba práce na základe autorkiných didaktických a vedeckých skúseností,
- presné vytýčenie výskumného poľa,
- autorkine návrhy a riešenia z jej uhla pohľadu a doteraz neznámej perspektívy.

Oceňujeme podstatný prínos práce pre vedecký výskum v oblasti lingvistickej rôznorodosti španielčiny. Výskum je komplexný, interdisciplinárny, otvorený viacerými vedeckými smermi za účelom predstaviť synchronný stav španielčiny v oblasti dialektológie, sociolingvistiky, pragmalingvistiky, lexikológie, frazeológie, sémantiky alebo gramatiky s vysokým stupňom obťažnosti. Ide o jednoznačne originálnu prácu vďaka štruktúre, rôznorodým zdrojom a frekvenciou odkazov na slovenčinu. *El español actual. La unidad y la variedad* uspokojuje požiadavky precíznej a podrobnej dokumentácie v súlade s cieľmi výskumu podloženej aktuálnou odbornou literatúrou. Autorka predstavuje osobnú syntézu španielčiny, ktorá sa odvíja od súčasných tendencií v určitých sférach a oblastiach používania jazyka. Práca sa vyznačuje presvedčivými ukážkami a príkladmi na určité aspekty a doposiaľ nepreštudované vzťahy medzi vyššie uvedenými javmi.

Napriek náročnosti a obsiahlosti študovanej témy je práca zrozumiteľná a prístupná a môže sa využívať v bežnej vysokoškolskej pedagogickej praxi. Zvlášť chceme vyzdvihnúť špeciálny prínos doktorky Spišiakovej v tom, že preštudovala a vzala do úvahy aj domácu odbornú literatúru súvisiacu so skúmanými témami. Hovoríme o prácach J. Dolníka, Beatriz Gómez-Pablos, J. Horeckého, R. Kvapila, L. Liptákovej, I. Masára, J. Mistríka, B. Ulašina, D. P. Varely Cano, atď. Napriek tomu by sme autorku radi upozornili na dve odborné knižné publikácie o skúmanej problematike, ktoré by mohli byť prínosné pre jej výskum, a to Charles E. Kany, *Sintaxis hispanoamericana*, španielsku verziu od Martina Blanca Álvareza, Madrid, Gredos, 1969; ide o klasickú publikáciu zaujímavú tým, ako je v nej spracovaný študijný materiál, s množstvom podrobných informácií, ktoré dokazujú individuálnosť hispanoamerických variantov. Druhá práca je novšia, publikovaná v 1. edícii v roku 1996 a v neskorších vydaniach: María Vaquero de Ramírez, *El español de América. I. La pronunciación. II. Morfosintaxis y léxico*, Madrid, Arco / Libros. María Vaquero ponúka množstvo informácií týkajúcich sa tendencií vo fonetike a morfosyntaxi v hispanoamerických variantoch, ako aj údaje o lexikálnych zvláštnostiach americkej španielčiny.

Úroveň práce Márie Spišiakovej je v súlade s požiadavkami, ktoré sú kladené na vedeckého pracovníka a odborného asistenta, ktorý prednáša na VŠ. Osobná perspektíva, snaha identifikovať, opísať a interpretovať lingvistické javy v korpuse predstavujú zaujímavé riešenia ako systematizovať bibliografické informácie a ako nájsť nové styčné body medzi tendenciami, ktoré sa prejavujú v súčasnej európskej a hispanoamerickej španielčine. Týmto spôsobom si uvedomujeme autorkinu teoretickú pripravenosť, bohaté vedomosti – tak synchronne, ako aj diachronne súvisiace s riešenými otázkami.

V niektorých analytických častiach habilitačnej práce Mária Spišiaková využíva kontrastívnu alebo komparatívnu lingvistiku (oblasť: španielčina – slovenčina), napríklad pri zaujímavých komentároch o deminutívnej derivácii (str. 88 – 95) alebo v časti o farbách (str. 95 – 115). Čo sa týka inventára deminutívnych prípon na strane 88 – 89 navrhujem autorke eliminovať príponu *-ear* (*lloriquear*): v žiadnom románskom jazyku neexistuje deminutívne sloveso. Deminutíva *papaíto*, *papito*, *mamaíta*, *mamita* pochádzajú zo slov *papá* a *mamá* a nie z *padre* a *madre*. Bolo by dobré spomenúť aj iné významy deminutív, hlavne tie, ktoré sú vlastné adverbiam, a to: posilnenie významu, superlatív, zjemnenie významu, nepresnosť významu (*arribita*, *aquicito*, *ayercito*, *cerquita*, *despacito*, *lejito(s)*, *lejuelos*, *lejillos*, *tempranito*, *tempranico*, *lueguito*, *ligerito*, *mejorcito*, *tardecillo*, *tardiquina*, *encimita*, *seguidito*, *siemprecito*, *peorcito*, (*más*) *nunquita*, *afuerita*, *abajito*, *prontito*, *poquillo*, *poquitín*, *poquito* atď.).

Svojou štruktúrou nám práca Márie Spišiakovej načrtáva silné vzťahy vzájomnej výmeny medzi metropolitnou a hispanomaerickou španielčinou. Na základe tohto vzťahu môžeme usúdiť, že autorka ponúka novú víziu o kontaktoch medzi variantmi španielčiny používanej na obidvoch stranách Atlantiku a o vnútornej dynamike, ktorá zaručuje jednotnosť jazyka. Prínos Márie Spišiakovej pre výskum v oblasti lingvistickej rôznorodosti je podstatný a považujeme ho tiež za inovačný.

Jazyk, ktorý autorka v práci používa, je vysoko odborný, jasný a filologicky presný. Mária Spišiaková ovláda vedecký jazyk a explikatívny metajazyk s ľahkosťou príznačnou pre vedecky skúsených pracovníkov. Chceli by sme zdôrazniť presné a predovšetkým zrozumiteľné vyjadrovanie bez toho, aby sa znížila odborná úroveň práce. Štýl je jednoduchý, špecifický pre výskumné práce, ku ktorým sa pristupuje zodpovedne a profesionálne. Svojimi vedeckými a učiteľskými aktivitami sa Mária Spišiaková významne zaslúžila o šírenie mena slovenskej hispanistiky. Na základe vyššie uvedeného a na základe odbornej kvality práce odporúčame autorke Márii Spišiakovej udeliť vedecko-pedagogický titul docent.

5. 7. 2017

Prof. Dr. Coman LUPU